

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 10P/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323200294
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jana Kosorínová
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4323200294.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice sudkyňou Mgr. Janou Kosorínovou vo veci starostlivosti o maloleté deti A.: B., nar. XX.XX.XXXX, C., nar. XX.XX.XXXX a D., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, z rodičov: D. E., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom Levice, t.č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Nitra – Chrenová a F. A., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom E., t.č. bytom E., E. G. XXXX/XX, za účasti navrhovateľov: 1) E. A., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom E., E. G. XXXX/XX, H. H. E., G. XX, 2) I. A., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom Levice, t.č. H. E., G. XX, 3) C. J., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom K., H. H. E. XXX, 4) A. A., nar. XX.XX.XXXX, tr. bytom E. G. XXXX/XX, E. a L. M. E., o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a zverení maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti, takto

rozhodol:

I. Mal. B., nar. XX.XX.XXXX a mal. C., nar. XX.XX.XXXX sa z v e r u j ú do osobnej starostlivosti otca.

II. Matke súd výživné k mal. B. a k mal. C. n e u r č u j e .

III. Mal. D., nar. XX.XX.XXXX sa z v e r u j e do náhradnej osobnej starostlivosti I. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorá je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o mal. dieťa v rovnakom rozsahu v akom ju vykonávajú rodičia, právo zastupovať mal. dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach.

IV. Každý z rodičov je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. D. sumou zodpovedajúcou 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, neplnoleté dieťa, ktoré výživné sú povinní platiť vždy do 20-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred na účet Úradu práce, soc. vecí a rodiny Levice, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku.

V. Konanie v časti o zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti C. J., nar. XX.XX.XXXX a E. A., nar. XX.XX.XXXX sa z a s t a v u j e .

VI. Návrh A. A., nar. XX.XX.XXXX na zverenie mal. detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti sa z a m i e t a .

VII. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka v 1. rade E. A. dňa 24.01.2023 doručila súdu návrh na zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti, ktorý odôvodnila tým, že matka mal. detí podala na ich otca trestné oznámenie, odišla k svojej rodine do Trnavy. Od rodiny však odišla a zdržiava sa na neznámom mieste. Otec mal. detí bol 14.01.2023 vzatý do väzby. Je nevlastnou sestrou mal. detí (majú spoločného otca). S

deťmi žila v spoločnej domácnosti aj s ich tetami. S návrhom vo veci samej doručila súdu i návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Uznesením zo dňa 21.02.2023 č.k. 10P/15/2023-43 tunajší súd jej návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, keď bolo preukázané, že trpí duševnou poruchou trvalého charakteru, v dôsledku ktorej nie je schopná zabezpečovať sama starostlivosť o mal. deti. Dňa 12.12.2023 vzala na pojednávaní návrh späť.

2. Navrhovateľka I. A. dňa 06.03.2023 doručila návrh na zverenie mal. detí do jej náhradnej osobnej starostlivosti spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. V návrhu uviedla, že mal. B. ukončil povinnú školskú dochádzku a nepokračuje v štúdiu. Mal. C. mala navštevovať Odborné učilište internátne Nova Ves nad Žitavou, ale rodičia jej dochádzku zanedbali. Dieťa do školy neposlali z dôvodu nedostatku financií. V tom čase mal. D. navštevovala spojenú školu internátnu v Leviciach. Je sestrou otca mal. detí. Už má jedno dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti (ďalej len „NOS“), o ktoré sa stará riadne a má vytvorené podmienky pre starostlivosť o mal. deti. Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 06.04.2023 č.k. 10P/15/2023-89 boli mal. deti dočasne zverené do jej NOS a vec týkajúca sa zverenia ich súrodencov E. do jej NOS bola vylúčená na samostatné konanie. Následne však na 19.04.2023 svoj návrh o zverenie mal. B. a C. vzala späť, keďže tieto mal. deti odmietali presťahovanie do jej domácnosti. Z uvedeného dôvodu uznesením Okresného súdu Levice zo dňa 05.06.2023 č.k. 10P/15/2023-118 bolo konanie v časti o zverenie mal. B. a C. do jej NOS zastavené a zároveň bolo zrušené nariadené neodkladné opatrenie v časti týkajúcej sa týchto mal. detí (uznesenie zo dňa 06.04.2023 č.k. 10P/15/2023-89). Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 04.07.2023. Na pojednávaní zotrvala na zverení mal. D. do NOS. Uviedla, že ju dieťa rešpektuje, nemá s maloletou žiadne výchovné problémy. Dieťa začalo navštevovať Odborné učilište v Novej Vsi nad Žitavou, učí sa za kuchárku. Všetky poplatky v škole má uhradené. Do aj zo školy ju vozia. Cez víkend sa mal. D. zvykne zdržiavať aj u otca, aj jej sestra mal. J. sa nachádza v jej starostlivosti. Matku síce vo výkone trestu navštíviť nebola, ale sú v písomnom kontakte. Medzičasom otec bol prepustený z výkonu trestu a pokiaľ má financie, zvykne deťom niečo zakúpiť.

3. Súd bol dňa 07.03.2023 doručený návrh súrodencov otca mal. detí a to p. G. A., C. J. a A. A. na zverenie mal. detí do NOS niektorého z nich, keďže mali obavu z umiestnenia mal. detí do ústavného zariadenia. Uznesením zo dňa 06.10.2023 č.k. 10P/15/2023-209 súd z dôvodu spät'vzatia návrhu konanie

o zverenie mal. detí G. A. zastavil. C. J. (navrhovateľka v 3. rade) na pojednávaní dňa 12.12.2023 vzala návrh na zverenie mal. detí do jej NOS späť.

4. Súd rozhodol v neprítomnosti navrhovateľa v 4. rade – A. A., ktorý sa na žiadne z nariadených pojednávaní nedostavil bez ospravedlnenia. Podľa udania otca mal. detí, jeho brat sa dlhodobo zdržiava v Českej republike.

5. Súd rozhodol dňa 12.12.2023 v neprítomnosti rodičov, ktorí boli vo veci vypočutí.

6. Otec spočiatku nesúhlasil so zverení mal. detí do NOS I. A.. Poukázal na to, že v čase podania návrhu bol vo väzbe a matka od rodiny odišla a následne nastúpila výkon trestu odňatia slobody. On však „dostal podmienku“ a od 03.07.2023 je doma. S ním v domácnosti bývajú mal. B. a C.. Mal. D. je u jeho sestry I.. Mal. B. a C. už nechodia do školy. Počas leta si zarábali na brigádach. Sám zatiaľ nemá žiaden príjem. Navrhol, aby mal. deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti. Finančne mu vypomáha rodina. Nepáči sa mu, že mal. deti boli po jeho vzatí do väzby rozdelené. Následne na pojednávaní dňa 30.10.2023 zotrval na zverení mal. B. a C. do svojej starostlivosti a vyjadril súhlas so zverení mal. D. do NOS I. A., ktorá sa o ňu stará. Potvrdil, že D. so sestrou J. (tiež sa nachádza u I. A. – poznámka súdu) zvyknú chodiť do jeho domácnosti. Po skončení „súdu“ chce sám odísť do Prahy.

7. Matka vo svojich písomných vyjadreniach súhlasila so zverení mal. detí do NOS I. A.. Následne navrhovala mal. deti zveriť do osobnej starostlivosti otca. Na pojednávaní dňa 30.10.2023 navrhla mal. B. a C. zveriť do osobnej starostlivosti otca, keď tieto deti majú k otcovi dobrý vzťah, lepší ako k nej. Mal. D. navrhla zveriť do NOS I. A.. Uviedla, že vo výkone trestu nie je pracovne zaradená. V januári 2024 by mohla požiadať o podmiennečné prepustenie. Vie, že má aj nové trestné stíhanie, opätovne pre

ohrozovanie mravnej výchovy, keď mal. deti nechodili do školy. Má vyživovaciu povinnosť aj k ďalším trom mal. deťom. S deťmi je v kontakte, chodia ju navštevovať so svojim otcom.

8. Kolízny opatrovník v záverečnom vyjadrení poukázal na to, že mal. B. je blízko veku plnoletosti, ktorú dovŕši v januári 2024. Mal. C. ukončila povinnú školskú dochádzku, chodila na brigády, je schopná sama si zabezpečiť príjem. Obe deti odmietajú opustiť domácnosť otca, z ktorého dôvodu navrhol, aby tieto deti boli zverené do osobnej starostlivosti otca. Mal. D. navrhol zveriť do NOS I. A. a určiť zo strany rodičov výživné v minimálnom rozsahu.

9. Okresná prokurátorka, s poukazom na vykonané dokazovanie, navrhla zveriť mal. D. do K. I. A. a určiť zo strany rodičov výživné v minimálnom rozsahu, keďže toho času je to v najlepšom záujme maloletej a zároveň sú i splnené zákonné podmienky pre zverenie do NOS. Mal. B. a C. navrhla zveriť do osobnej starostlivosti otca, ktorý túto starostlivosť i v súčasnosti zabezpečuje. K týmto mal. deťom nenavrhol určiť výživné, keďže ukončili základné vzdelanie, nepokračujú v štúdiu a sú schopné samé sa živiť.

10. Dokazovaním v prejednávanej veci súd zistil tento skutkový stav:

Maloleté deti pochádzajú z mimomanželského pomeru. Rodičia detí žili v spoločnej domácnosti v E. K. E. G. aj s plnoletou dcérou otca E. A. a mal. deťmi matky E.: K., nar. XX.XX.XXXX, F., nar. XX.XX.XXXX a J., nar. XX.XX.XXXX. Podľa vydarenia matky je otcom mal. detí E. tiež F. A., avšak k týmto deťom otcovstvo neuznal, ani matka detí nepodala návrh na určenie otcovstva. Rodičia mal. detí spoločne zabezpečovali starostlivosť o deti do 09.01.2023, kedy matka detí domácnosť opustila a odsťahovala sa k rodine do Trnavy. Následne podala na otca mal. detí trestné oznámenie, na základe ktorého bol otec detí od 14.01.2023 vzatý do väzby. Matka od rodiny odišla a v čase začatia konania bola na neznámom mieste. Starostlivosť o deti prevzala ich nevlastná sestra – plnoletá E. spolu s príbuznými otca. Matka detí nastúpila na výkon trestu odňatia slobody.

10.1. Uznesením zo dňa 22.12.2022 ČVS:ORP-918/LV-LV-2022 OR PZ Levice bolo začaté trestné stíhanie a súčasne v súlade s § 206 Trestného poriadku stíhanie osoby mal. C. A. ako obvinenej z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a mal. D. A. tiež ako obvinenej za prečin krádeže. Podľa uznesenia polície ku skutku sa mali dopustiť dňa 29.11.2022 v OD Billa Levice.

10.2. Zo správy o šetrení pomerov ktorú dňa 07.02.2023 vypracoval ÚPSVaR Levice, odbor sociálnych vecí a rodiny vyplýva, že dňa 11.01.2023 OR PZ v Leviciach ÚPSVaR Levice oznámil, že matka mal. detí p. D. E., nar. XX.XX.XXXX ušla z domu do Trnavy k svojej rodine a otec mal. detí F. A., nar. XX.XX.XXXX bol zadržaný a umiestnený do CPZ OR PZ Levice. V správe uvádzajú, že o mal. deti sa v mieste bydliska zostala starať ich teta p. C. J., nar. XX.XX.XXXX. Dňa 12.01.2023 ÚPSVaR Levice vykonal šetrenie v domácnosti za účelom zistenia ako a kým je zabezpečovaná starostlivosť o mal. deti, pričom rodina uviedla, že o mal. deti sa stará ich dospelá sestra E. A., nar. XX.XX.XXXX a ich teta G. A., nar. XX.XX.XXXX. Dňa 13.01.2023 sa na ÚPSVaR Levice dostavili menované za účelom opakovaného poskytnutia sociálneho poradenstva ohľadom zverenia mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodina bola konfrontovaná s informáciou od otca, ktorý uviedol, že sa o deti stará C. A.. Na dotaz, kto skutočne zabezpečuje starostlivosť, prítomné uviedli, že rodina žije komunitným spôsobom života a v podstate sa každý z rodiny stará o niečo, ale primárne sa o mal. deti stará ich plnoletá sestra E. A., ktorá dohliada na to, aby mali deti navarené, čisté oblečenie pripravené a ráno vstali a odišli do školy. Prítomné uviedli, že o deti sa ako rodina určite spoločne postarajú, ale najprv sa medzi sebou dohodnú, kto si podá návrh na súd a v ďalšom týždni sa dostavia za účelom pomoci pri spísaní návrhu na súd. Dňa 17.01.2023 sa dostavila p. E. A. a p. C. J., ktoré opakovane spoločne uviedli, že sa o mal. deti v podstate starajú spoločne, ale primárnou osobu je E. A.. M. A. však uviedla, že pravidelne je v starostlivosti C. C., avšak nevedela presne uviesť, či jej diagnóza bráni v starostlivosti o mal. deti. Opakovanými šetreniami bytových pomerov rodiny bolo zistené, že sa v domácnosti nachádzala E. A. a mal. J.. Jedná sa o mnohopočetnú domácnosť, ktorú tvoria 4 izby, ktoré sú na nízkom hygienickom štandarde, zariadené skromne, základným nábytkom. Mal. deti spávajú spoločne na rozťahovacom gauči, manželskej posteli a posteli. Mal. deti majú každý svoje miesto na spanie. V domácnosti nemajú dostatok oblečenia, čo p. E. A. uznala, že si uvedomuje tento problém (hlavne keď oblečenie operie a v tomto období ťažšie schne), avšak zároveň uviedla, že súčasný stav je pozostatkom starostlivosti rodičov. M. A. uviedla, že bola opakovane v charitatívnych organizáciách v priebehu januára 2023 a snaží sa nedostatok oblečenie adekvátne svojim možnostiam doplniť. Počas šetrenia dňa 25.01.2023 p. E. A. uviedla, že bola s mal. D. a

J. u pediatričky, mal. D. bola predvolaná na preventívnu kontrolu a mal. J. dlhšiu dobu kašľala. Dňa 14.02.2023 ide na kontrolu s mal. C. a s mal. J. na očkovanie. Dňa 03.02.2023 počas šetrenia p. A. uviedla, že po chorobe mal. J., keď ju bola zaniest' do materskej školy, zistila, že rodičia v škôlke zanechali dlh, ktorý musí p. A. splatiť, aby maloletá mohla škôlku plnohodnotne navštevovať. M. A. uvádzala, že mal. deti do školy chodia pravidelne, raz sa stalo, že ich do školy poslala, avšak do školy deti nedorazili načas, čím vymeškali prvú hodinu vyučovania. Uviedla, že iné problémy s mal. deťmi nemá, dokonca sa jej doma snažia pomáhať. Dňa 03.02.2023 ÚPSVaR Levice navštívil Komunitné centrum Ladislavov Dvor, kde sociálne pracovníčky potvrdili, že o mal. deti A. a E. zabezpečujú starostlivosť spoločne p. E. A. a tety C. J. a G. A.. Inú blízku rodinu, ktorá by prejavovala o mal. deti záujem a bola by vhodná na zabezpečovanie NOS, vo svojom okolí mal. deti nemajú. ÚPSVaR Levice v rodine a v domácnosti vykonáva šetrenia bytových, sociálnych a rodinných pomerov opakovane, nakoľko sa jedná o mnohočlennú domácnosť, v ktorej už niektoré z detí zverené do NOS sú. M. C. J. má zverené 3 mal. deti do NOS, s ktorými žije v spoločnej domácnosti s mal. deťmi A. a E.. Aj druhá teta, p. G. A., ktorá síce nežije v spoločnej domácnosti, ale v blízkosti a pomáha so starostlivosťou o mal. deti, má zverené 4 mal. deti do NOS. Pri zabezpečovaní základných potrieb, nákupe potravín, varení jedla, zabezpečovaní dreva na kúrenie a pod., si rodina vypomáha, riešia to spoločne, preto majú mal. deti základné potreby zabezpečené.

10.3. Dňa 07.02.2023 boli vykonané pohovory s mal. deťmi s každým samostatne. Na pohovor sa dostavili mal. deti v sprievode sestry E. A.. Všetky mal. deti sa zhodli v tom, že spávajú v izbe spoločne so sestrou Lindou, ktorá im v súčasnosti varí, perie, budí ich ráno a pripravuje ich do školy. Mal. deti ako osoby blízke uviedli svoje tety C. J. a G. A.. Na otázku ohľadom toho, kto by sa o nich postaral, keby nemohli sestra alebo tety, mal. deti uviedli rôzne, zväčša, že nikto iný, príp. strýko A. A., ktorý žije v spoločnej domácnosti s nimi, avšak ten chodieval pracovať na dlhšie obdobia mimo bydliska, príp. spomenuli tetu, ktorú cigánsky volajú N.. M. E. A. následne po pohovoroch uviedla, že teta N. je otcova sestra, volá sa I. A., nar. XX.XX.XXXX a žije v Tekovských Lužanoch. Mal. deti ako osobu blízku označili všetky sestru E. a následne okrem nej hlavne tetu G. A.. Mal. deti sa vyjadrili, že svoju sestru rešpektujú a poslúchajú ju. V minulom týždni sa raz stalo, že nedorazili do školy včas, pretože si boli ráno kúpiť desiatu v obchode. Ak nestihnú prísť do školy do 8:00 hod., musia jednu vyučovaciu hodinu počkať pred školou a až následne na druhú hodinu ich do školy vpustia. Inak chodia do školy pravidelne. Ohľadom rodičov mal. deti uviedli, že s otcom boli v telefonickom kontakte a dňa 09.02.2023 ho idú navštíviť do Nitry, pôjdu so sestrou E.. S matkou telefonovali a realizovali aj video-chat, ale naposledy pred približne týždňom, kedy im matka povedala, že v stredu 01.02.2023 nastúpi na 6 mesiacov na VTOS do Leopoldova, lebo neodrábala trest povinnej práce.

10.4. Zo správy UPSV a R Levice (čl. 56) zo dňa 02.03.2023 vyplýva, že starostlivosť o mal. deti zabezpečovala v čase šetrenia pomerov nevlastná sestra mal. detí E. s pomocou tiet M. C. J., G. A.. Tiet tety síce prejavili záujem o NOS, avšak UPSV a R Levice považuje ich výchovný vplyv na ich vlastné mal. deti a mal. deti, ktoré majú zverené do NOS, za nedostatočný. U ich mal. deti sa vyskytuje záškoláctvo, priestupková činnosť.

10.5. Uznesením zo dňa 12.01.2023 ČVS:ORP-19-1-VYS-LV-2023 OR PZ Levice bolo začaté stíhanie voči otcovi mal. detí za prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1

Trestného zákona v súbehu s prečinom obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona, ktoré sa mal dopustiť voči matke mal. detí.

10.6. Opakovanými šetreniami UPSV a R Levice bolo zistené, že mal B. C. sa sústavne nachádzali v E. K. E. G. aj v čase, keď otec detí bol vo väzbe a matka vo výkone trestu. Nakoľko ich teta C. sa v máji 2023 odsťahovala, žili spoločne s bratom otca p. A. A.. Deti mali k dispozícii veľkú izbu. Domácnosť a okolie obydli boli upratanejšie a hygienicky vhodnejšie ako v minulosti. Deti z domácnosti odmietali odísť (čl. 115).

10.7. Matka mal. detí sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody na základe rozhodnutia tunajšieho súdu (sp. zn. 2T/12/2020) pre prečin podľa § 211 ods. 1 písm. b) Trestného zákona. Predpokladaný koniec trestu je 21.12.2024.

10.8. Otec mal. detí bol trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/78/2023 zo dňa 03.07.2023 uznaný vinným z prečinu obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 Trestného zákona a prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, ktorých sa dopustil voči matke mal. detí. Bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní šesť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 20 mesiacov (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.07.2023).

10.9. Matka vo výkone trestu nie je pracovne zaradená. Je bez príjmu, nemajetná. Má tiež vyživovaciu povinnosť k mal. deťom E. K., nar. XX.XX.XXXX, F., nar. XX.XX.XXXX a J., nar. XX.XX.XXXX, ku ktorým deťom nie je otcovstvo uznané. Ohľadne týchto mal. detí sa na tunajšom súde pod sp. zn. 10P/72/2023 vedie konanie o ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti.

10.10. Otec detí je nemajetný, nezamestnaný. V čase rozhodnutia súdu bol bez príjmu. Inú vyživovaciu povinnosť nemá.

10.11. Mal. D. je študentkou 1. ročníka Odborného učilišťa internátneho Nová ves nad Žitavou v učebnom odbore cukrárska výroba. Z hodnotenia odborného učilišťa, súdu predloženého 11.12.2023 okrem iného vyplýva, že maloletá do školy riadne nastúpila. Ku dňu podania správy (08.12.2023) má vymeškaných 132 vyučovacích hodín – všetky ospravedlnené. Na vyučovanie sa pravidelne pripravuje, má zabezpečené všetky vyučovacie pomôcky. Je ubytovaná v školskom internáte. Maloletú pri príchode a odchode do (zo) školského internátu sprevádza náhradný rodič (p. I. A. – poznámka súdu), ktorého spolupráca so školou je dobrá, keďže sa pravidelne zaujíma o správanie a školské výsledky. Mal. D. sa do kolektívu začlenila bez problémov, je obľúbená, voči učiteľom slušná (čl. 244).

10.12. Navrhovateľka v 2. rade – I. A. je sestrou otca mal. detí. Má do NOS zverenú mal. O. E., nar. XX.XX.XXXX, starostlivosť o ktorú zabezpečuje na požadovanej úrovni. Je zdravá, nemá záznam v Registri trestov. Obýva trojizbový rodinný dom, ktorý je vo vlastníctve jej švagrinej. V spoločnej domácnosti s ňou býva i jej syn s družkou a spoločným dieťaťom. Domácnosť je kompletne zariadená, adekvátne potrebám rodiny. V čase šetrenia bolo v domácnosti čisto. Je poberateľkou príspevku v hmotnej núdzi, odrába aktivačné práce a poberá tiež príspevok pre dieťa v NOS.

11. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami.6) Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

12. Podľa § 45 ods. 1 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne, a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Osobe, ktorá nezabezpečuje osobnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa z dôvodu, že jej bolo zo starostlivosti odňaté rozhodnutím súdu, nemožno v čase trvania odňatia dieťaťa zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti na čas trvania odňatia dieťaťa.

13. Podľa § 45 ods. 2 Zákona o rodine, pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. Ak sa má maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti prarodiča, súrodenca maloletého dieťaťa alebo súrodenca rodiča maloletého dieťaťa, splnenie podmienky trvalého pobytu na území Slovenskej republiky sa nevyžaduje za predpokladu, že prarodič, súrodenec maloletého dieťaťa alebo súrodenec

rodiča maloletého dieťaťa má evidovaný trvalý pobyt alebo iný obdobný pobyt na území členského štátu Európskej únie.

14. Podľa § 45 ods. 3 Zákona o rodine, v rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

15. Podľa § 45 ods. 4 Zákona o rodine, osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia; osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti vykonávanej na území Slovenskej republiky, je povinná najmenej 30 dní pred dočasným premiestnením maloletého dieťaťa oznámiť súdu dočasné premiestnenie maloletého dieťaťa do cudziny na dobu dlhšiu ako tri mesiace spolu s údajom o mieste, účele a dĺžke pobytu v cudzine a o iných významných skutočnostiach súvisiacich s dočasným premiestnením. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd.

16. Podľa § 45 ods. 6 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Rodičia majú právo stykať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd.

17. Podľa § 45 ods. 7 Zákona o rodine, vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká.

18. Podľa § 45 ods. 8 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, má tento úrad právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet tohto maloletého dieťaťa. Ak je maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti podľa odseku 2 druhej vety osobe, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, súd povinnému uloží povinnosť, aby výživné poukazoval tejto osobe; úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nemá v tomto prípade právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa. Po dovŕšení plnoletosti dieťaťa, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, sú rodičia povinní poukazovať výživné dieťaťu.

19. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

20. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

21. Podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

22. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

23. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

24. Z dokazovania mal súd preukázané, že rodičia mal. detí spolu nežijú, z ktorého dôvodu súd upravil výkon ich rodičovských práv a povinností k mal deťom. Mal. B. a C. zveril do osobnej starostlivosti otca prihladnuc na súhlasné vyjadrenie rodičov, kolízneho opatrovníka a rešpektujúc i vyjadrenie mal. detí, ktoré v jeho starostlivosti chcú naďalej zostať a s poukazom na svoj vek sú schopné samostatne vyjadriť svoj názor. U mal. B. rozsudok o zverení otcovi stráca účinnosť dosiahnutím jeho plnoletosti, t.j. XX.XX.XXXX. Zároveň súd určil, že obaja rodičia sú oprávnení mal. deti zastupovať a spravovať ich majetok, keď obaja sú v celom rozsahu nositeľmi rodičovských práv a povinností. Zo strany matky k týmto deťom súd výživné neurčil, nakoľko mal. deti ukončili povinnú školskú

dochádzku, nepokračujú v ďalšom štúdiu a nebolo v konaní preukázané, že im v zabezpečení príjmu pre živobytie bráni závažná prekážka.

25. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa. Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný rozvoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia a týmto výchovným opatrením dochádza k faktickému obmedzeniu rodičovských práv. Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde jednak o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa (napr. nepriaznivý zdravotný stav oboch rodičov, výkon trestu odňatia slobody a pod.), ale aj o prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezájmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu.

26. Mal. D. súd zveril do NOS I. A. z dôvodu, že matka maloletej starostlivosť v súčasnosti zabezpečiť nemôže, nakoľko je vo výkone trestu a otec hodlá vycestovať do Českej republiky za prácou. Z dokazovania tiež vyplynulo, že maloletá sa počas pobytu v domácom prostredí dopustila krádeže. Obaja rodičia, kolízna opatrovník i okresný prokurátor s NOS vyjadrili súhlas. Pri rozhodovaní súd prihliadol na najlepší záujem maloletej, ktorá má s I. A. vytvorený pozitívny vzťah, rešpektuje ju. Navrhovateľka zabezpečuje o maloletú starostlivosť na požadovanej úrovni, o čom svedčí i pravidelná dochádzka mal. D. do školy, uhradenie poplatkov v škole, primerané správanie sa dieťaťa. Zároveň navrhovateľka má vytvorené vhodné podmienky pre výkon osobnej starostlivosti a spôsobom doterajšieho života a úrovňou starostlivosti o mal. O., ktorú už má v NOS, zaručuje, že náhradnú starostlivosť bude vykonávať v záujme maloletej. V súlade s § 45 ods. 9 Zákona o rodine bude súd v pravidelných intervaloch sledovať úroveň starostlivosti o mal. D., ako i skutočnosť, či naďalej trvajú dôvody zverenia do NOS.

27. Každému z rodičov súd uložil povinnosť prispievať na výživu mal. D. v súlade s § 62 ods. 3 Zákona o rodine, t.j. vo výške 30 % sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, ktoré sú povinní platiť na účet UPSV a R Levice. Jedná sa o tzv. „minimálne výživné“, ktoré je povinný uhrádzať každý rodič a to bez ohľadu na svoje možnosti, schopnosti a majetkové pomery. Pri určení výživného súd v súlade s § 75 ods. 1 Zákona o rodine prihliadol na odôvodnené potreby dieťaťa, ako i na možnosti a schopnosti rodičov, prihliadnuc na ich ďalšie vyživovacie povinnosti.

28. Z dôvodu späťvzatia návrhu v súlade s § 29 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), súd zastavil konanie o zverenie mal. detí do náhradnej osobnej starostlivosti C. J., príp. E. A..

29. Výrokom VI. zamietol súd návrh na zverenie mal. detí do NOS A. A. s poukazom na vyššie uvedené body odôvodnenia, z ktorých je zrejmé, že tento sa dlhodobo zdržiava mimo územia SR a návrh podal len „pre istotu“, aby mal. deti prípadne neboli umiestnené v ústavnom zariadení.

30. O náhrade trov konania rozhodol súd v súlade s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje, v troch písomných vyhotoveniach.

Odvolanie musí obsahovať označenie súdu, ktorému je určené, kto ho robí, označenie mena, zamestnania a bydliska účastníkov, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny, čoho sa odvolateľ domáha, musí byť podpísané a datované.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedených v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti, alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa civilného mimosporového poriadku (iná ako peňažná povinnosť týkajúca sa maloletého, resp. podľa osobitného zákona (exekučný poriadok).

Rozsudok v časti výživného je vykonateľný doručením (§ 44 CMP).